

1. Els misteris del mar

Un matí assolellat de la primavera del 1878, el vapor *Ingrid Linde*, l'orgull de la naviliera Anglo-Baltic, va desaparèixer a les aigües del mar Bàltic.

Navegava d'Hamburg a Riga amb un carregament de peces de maquinària i un o dos passatgers. Fins llavors la travessia havia transcorregut sense incidents; el vaixell només tenia dos anys, estava ben construït, en perfectes condicions per navegar i, a més a més, feia bon temps.

Quan només feia un dia que havien salpat d'Hamburg, una goleta que navegava en sentit contrari va albirar el vapor i es van intercanviar senyals. Si l'*Ingrid Linde* hagués seguit el seu curs, una barca que solcava les mateixes aigües l'hauria d'haver vist al cap d'un parell d'hores. Però la barca no va veure res.

Va desaparèixer tan de pressa que els periodistes van ensumar alguna història fantàstica, de l'estil del continent perdut de l'Atlàntida, del *Mary Celeste* o de l'*Holandès Errant*. Van esbrinar la notícia que el president de l'Anglo-Baltic havia viatjat al vaixell amb la dona i la filla, i van omplir els diaris relatant que era la primera travessia de la nena; que, al contrari, la filla no era cap nena petita, sinó una noia de divuit anys amb una malaltia misteriosa; que un exmembre de la tripulació havia llançat un malefici al vaixell; que el carregament que transportaven era una barreja mortífera d'alcohol i explosius; que a la cabina del capità hi havia una figureta fetitxe congoleesa que

ell mateix havia robat a una tribu africana; que de vegades en aquelles aigües s'originava un remolí gegant i imprevisible que engolia les embarcacions fins a una caverna monstruosa situada al centre de la terra; i així successivament.

La història va esdevenir molt popular i, de tant en tant, ressuscitava gràcies a la ploma d'escriptors entre les obres dels quals hi podia haver títols com ara *Els misteriosos horrors de les profunditats*.

Però sense dades fins i tot el periodisme més imaginatiu s'acaba diluint, i en aquell cas les dades brillaven per la seva absència i tot es reduïa a un vaixell que havia desaparegut en un tancar i obrir d'ulls, al sol i a la immensitat del mar.

Uns quants mesos després, en un matí fred, una senyora d'edat avançada va trucar a la porta d'una oficina situada al cor financer de Londres. A la porta hi havia un rètol que deia: «S. Lockhart, assessora financera».

—Endavant —va dir una veu femenina al cap d'un moment, i la senyora va entrar.

La Sally Lockhart —la *S* volia dir «Sally»— es va aixecar darrere un escriptori atapeït. Era una jove molt atractiva, d'uns vint o vint-i-dos anys, tenia els cabells rossos i uns ulls castanys i pregons. La senyora va fer un pas endavant, però llavors va vacil·lar i es va aturar, perquè davant de la llar de foc hi havia el gos més gros que mai havia vist, negre com la nit i, pel seu aspecte, una barreja de llebrer, gran danès i gos llop.

—Seu, Shaka —va dir la Sally Lockhart, i aquella bèstia enorme es va asseure tranquil·lament; tot i així, el seu cap encara arribava a la cintura de la noia—. Vostè deu ser la senyoreta Walsh, oi? Com està?

La dona va estrènyer la mà que la Sally li havia allargat.

–No gaire bé –va dir.

–Oh, em sap greu –va dir la Sally–. Segui, si us plau.

Va apartar uns quants papers que hi havia en una cadira i es van asseure davant de la llar de foc. El gos es va ajeure i va recolzar el cap sobre les potes.

–Si no recordo malament..., ara trobaré la fitxa..., l'any passat la vaig ajudar en diverses inversions –va dir la Sally–. Tenia tres mil lliures, oi? I li vaig aconsellar que les invertís en companyies navilieres.

–I tant de bo no ho hagués fet –va dir la senyoreta Walsh–. Seguint la seva recomanació, vaig comprar accions d'una companyia que es deia Anglo-Baltic. Se'n recorda?

La Sally va obrir els ulls de bat a bat. La senyoreta Walsh, que havia ensenyat geografia a centenars de noies abans de jubilar-se, era una dona perspicaç i de seguida va entendre el significat d'aquella mirada; era l'expressió d'algú que s'acabava d'adonar que havia comès un greu error i que estava disposat a afrontar-ne les conseqüències sense arronsar-se.

–L'*Ingrid Linde* –va dir la Sally–. És clar... I també es va enfonsar un vaixell de vapor, oi? Em sembla que ho vaig llegir al *Times*. Mare de Déu...

Es va aixecar i va agafar un àlbum gruixut de retalls de diari de la prestatgeria que tenia darrere. Mentre el fullejava, la senyoreta Walsh va encreuar les mans sobre la falda i va fer un cop d'ull a la cambra. Estava neta i endreçada, tot i que els mobles estaven una mica tronats i la catifa es veia gastada. El foc de la xemeneia era ben viu i, al costat de la llar, xiulava un bullidor. Els llibres i els fitxers que s'arregleraven a les lleixes i el mapa d'Europa que hi havia clavat a la paret donaven a aquell lloc un aire pràctic i professional.

La senyoreta Lockhart, per la seva banda, feia cara d'amoïnada. Es va col·locar un floc de cabells rossos darrere l'orella i es va asseure amb l'àlbum obert a la falda.

–L'Anglo-Baltic va fer fallida –va dir–. Com és que em va passar per alt? Què devia passar?

–Abans ha esmentat l'*Ingrid Linde*. I hi va haver un altre vaixell que també va desaparèixer, però no era cap vapor, sinó una goleta. I un altre vaixell va ser comissat per les autoritats russes a Sant Petersburg. En desconec els motius, però van haver de pagar una multa molt elevada per recuperar-lo... Ui, en van passar un bon grapat, de coses. Quan vostè em va suggerir que hi invertís, l'empresa anava vent en popa. Jo estava encantada amb els consells que m'havia donat. Però al cap d'un any tot se n'havia anat en orris.

–Veig que va canviar d'amos. És la primera vegada que ho llegeixo. Guardo els retalls per tenir alguna referència, però sovint em falta temps per llegir-los. No estaven assegurats, els vaixells que van naufragar?

–Es veu que hi va haver problemes. No en vaig entendre els detalls, però el cas és que Lloyds, l'asseguradora, no va voler pagar. Va ser un cúmul de mala sort tan inesperat que vaig estar a punt de començar a creure en les malediccions i en els sortilegis malèfics.

La dona observava el foc asseguda a la cadira vella i amb l'esquena ben recta. Aleshores va tornar a desviar la mirada cap a la Sally.

–Són bestieses, ja ho sé –va afegir en un to més enèrgic–. El fet que et caigui un llamp no implica que l'endemà no t'en pugui caure un altre. Tinc nocions d'estadística. Però costa continuar sent racional quan se t'evaporen els diners i no saps per què ni pots fer res per impedir-ho. L'únic que em queda

és una petita renda vitalícia. Aquelles tres mil lliures eren una herència del meu germà i els estalvis de tota una vida.

La Sally va obrir la boca, però, abans que pogués dir res, la senyoreta Walsh va alçar la mà i va continuar parlant:

–Vull que entengui, senyoreta Lockhart, que no la culpo del que ha passat. Vaig decidir especular amb els meus diners i, per tant, vaig assumir el risc de poder-los perdre. A més, en aquell moment l'Anglo-Baltic semblava una inversió excel·lent. La vaig venir a veure per recomanació del senyor Temple, l'advocat de Lincoln's Inn, perquè sempre he sigut partidària de l'emancipació de la dona i no hi ha res que em faci més il·lusió que veure una noia com vostè guanyant-se la vida amb un negoci propi. I per això sóc aquí: per tornar-li a demanar consell. Puc fer alguna cosa per recuperar els meus diners? És que cada cop estic més convençuda que no és un cas de mala sort, sinó un frau.

La Sally va deixar l'àlbum a terra i va agafar un llapis i una llibreta.

–Expliqui'm tot el que sap de l'Anglo-Baltic –va dir.

La senyoreta Walsh va començar a parlar. Tenia el cap ben lúcid i va exposar els fets d'una manera clara i ordenada. Ben mirat, no n'hi havia gaires. La senyoreta Walsh vivia a Croydon, allunyada del món dels negocis, per la qual cosa s'havia de refiar del que havia llegit als diaris.

Va explicar a la Sally que la companyia Anglo-Baltic s'havia fundat feia vint anys i s'havia concentrat en el comerç de la fusta. Havia començat com una empresa modesta i havia anat prosperant de mica en mica. A banda de la fusta, els seus vaixells portaven pells i ferro dels ports bàltics, on tornaven carregats de maquinària i altres productes industrials fabricats a la Gran Bretanya.

Feia dos anys, arran d'un conflicte entre els socis, l'empresa va canviar de mans, o va ser adquirida per un dels socis. Es podia fer allò? La senyoreta Walsh no n'estava segura. Aleshores l'empresa va fer un salt endavant, com una locomotora sense frens; va adquirir més vaixells, va aconseguir contractes nous i es va consolidar a l'Atlàntic Nord. El primer any sota la nova direcció, els beneficis van augmentar d'una manera espectacular, fet que havia empès centenars d'inversors, incloent-hi la senyoreta Walsh, a invertir en l'empresa.

Aleshores va arribar el primer d'un seguit de cops d'aparent mala sort que van desembocar en la fallida de l'empresa en un temps rècord. La senyoreta Walsh s'havia documentat sobre tots els incidents, i la Sally va tornar a quedar impressionada per la lucidesa i l'aplom que demostrava aquella dona, perquè era evident que, tot i que havia confiat que passaria el que li quedava de vida d'una manera relativament folgada, ara es trobava al llindar de la pobresa.

Quan estava a punt d'acabar l'explicació, la senyoreta Walsh va esmentar un tal Axel Bellmann, i la Sally va alçar els ulls.

–Bellmann? –va dir–. El fabricant de llumins?

–No sé a què més es dedica –va respondre la senyoreta Walsh–. No tenia gaires vincles amb la companyia. Vaig veure el seu nom per casualitat en un article de diari. Em sembla que era el propietari del carregament que transportava l'*Ingrid Linde* quan la nau es va enfonsar. Maquinària d'alguna mena. Per què ho pregunta? Que el coneix, aquest Bellmann? Qui és?

–L'home més ric d'Europa –va respondre la Sally.

La senyoreta Walsh va rumiar en silenci durant un moment.

–Mistos –va dir–. Com ara els de la marca Lucifer.

–Exacte. Va fer una fortuna gràcies al comerç de llumins, em sembla... Però també hi va haver un escàndol, ara que hi penso... Fa cosa d'un any, quan va arribar a Londres per primera vegada, vaig sentir unes quantes tafaneries. El govern suec el va obligar a tancar les fàbriques de llumins a causa de les perilloses condicions laborals...

–Aquelles noies amb necrosi a la mandíbula –va dir la senyoreta Walsh–. Recordo haver-ho llegit. Pobrissones. Hi ha maneres molt perverses de guanyar calés. I els meus diners hi van contribuir?

–Si no m'equivoco, ja feia anys que en Bellmann no es dedicava al negoci dels llumins. I tampoc no sabem fins on arribava la seva relació amb l'Anglo-Baltic. Li estic molt agraïda, senyoreta Walsh. I no sap quin greu que em sap tot plegat. Recuperaré els diners...

–No ho digui, això –va fer la dona, amb el to que devia emprar amb les noies frívoles que es pensaven que aprovarien sense esforçar-s'hi–. No vull que em prometi res. Només vull saber què ha passat. Dubto molt que els torni a veure mai més, aquests diners, però tinc curiositat per saber on han anat a parar, i per això li demano que ho esbrini.

El seu to era tan sever que qualsevol altra noia s'hauria acoquinat. Però la Sally era diferent, i aquest era el motiu pel qual la senyoreta Walsh hi havia recorregut.

–Si algú em demana consell en l'àmbit financer, trobo inadmissible que perdi tots els diners per culpa meva –va replicar amb vehemència–. I, si passa, no m'agrada que em tractin amb condescendència. Això m'afecta molt, senyoreta Walsh, tant com a vostè. Són els seus diners, és veritat, però jo m'hi jugo el nom, la reputació, la feina... Penso investigar els negocis de l'Anglo-Baltic i descobrir què ha passat, i, si és humanament

possible, recuperaré els seus diners i els hi tornaré. I, si els recupero, dubto que es negui a acceptar-los.

La senyoreta Walsh va optar per un silenci glacial i li va llançar una mirada que amenaçava tempesta; però la Sally, de la cadira estant, va continuar impertorbable i li va aguantar la mirada. Al cap d'un moment, la dona es va començar a toquetejar els tous dels dits i els ulls se li van omplir d'espurnes i de cordialitat.

–Té raó –va dir.

Totes dues van somriure, la tibantor es va esvaïr i la Sally es va aixecar i va desar els apunts que havia agafat.

–Vol un cafè? –va preguntar–. És una mica rudimentari, aquí al foc, però és bo.

–Sí, em ve molt de gust. Quan jo era estudiant, sempre fèiem el cafè a la llar de foc. Fa una pila d'anys que el preparo així... Vol que l'ajudi?

Al cap de cinc minuts xerraven com si fossin amigues de tota la vida. Van despertar el gos i el van fer marxar del costat de la xemeneia, es van preparar i servir el cafè, i tant la Sally com la senyoreta Walsh van descobrir aquella companyonia que només experimentaven les dones que havien hagut de lluitar per tenir una educació. La senyoreta Walsh havia fet classes al North London Collegiate College, però no tenia cap títol, igual que la Sally, que havia estudiat a Cambridge, s'havia presentat als exàmens i havia tret bones notes. Però les universitats funcionaven d'aquesta manera: acceptaven les dones però no els concedien cap títol.

Malgrat tot, tant la Sally com la senyoreta Walsh opinaven que això no trigaria a canviar... Però ningú no sabia quan passaria.

Finalment, la senyoreta Walsh es va aixecar amb la intenció d'anar-se'n i la Sally es va fixar en els guants pulcrament sargits

que duia, en la vora desfilada de l'abric i en les botes velles, però ben enllustrades, que necessitaven amb urgència una sola nova. Aquella dona no tan sols havia perdut els diners, sinó l'oportunitat de viure tranquil·lament, sense problemes econòmics, després d'una vida sencera dedicada als altres. La Sally la va observar i va veure que, malgrat l'edat i el neguit, la postura que adoptava aquella senyora gran era decidida, recta i digna, i es va adonar que fins i tot ella es dreçava una mica més.

Van fer una encaixada i la senyoreta Walsh es va girar cap al gos, que s'havia incorporat tan bon punt se li havia aixecat la mestressa i que ara estava a l'expectativa.

—Un animal extraordinari —va dir la dona—. M'ha semblat que li deia Shaka, oi?

—Sí —va respondre la Sally—. Va ser un general zulu. Vaig trobar que era un nom força escaient. Me'l van regalar, eh, noi? Va néixer en un circ, em sembla.

Li va fer una moixaina a les orelles i aquella bèstia immensa es va girar i li va llepar la mà amb una llengua enorme, mentre els ulls li brillaven de pura adoració.

La senyoreta Walsh va esbossar un somriure.

—Li enviaré tota la documentació que tinc —va dir la dona—. Li estic molt agraïda, senyoreta Lockhart.

—De moment, l'únic que he fet és perdre els seus diners —va replicar la Sally—. Normalment, aquests casos amaguen ben poca cosa, però miraré d'esbrinar tot el que pugui.

La història de la Sally era força excepcional, fins i tot en algú amb una vida tan poc convencional com la seva. No havia conegut la seva mare, i el seu pare, que era militar, li havia ensenyat moltes coses sobre les armes de foc i les finances, però molt

poques sobre els altres terrenys de la vida. Quan la Sally tenia setze anys, van assassinar el seu pare i ella va quedar enredada en una teranyina plena de secrets i misteris. Només se'n va sortir gràcies a la seva habilitat amb una pistola, així com al fet d'haver conegut un jove fotògraf que es deia Frederick Garland.

Juntament amb la seva germana, en Frederick portava la botiga de fotografia del seu oncle, però, tot i ser un portent amb la càmera, era incapaç de gestionar l'apartat financer del negoci. Estaven a punt de fer fallida quan va aparèixer la Sally, sola i en perill de mort. A canvi de l'ajuda dels Garland, la Sally va agafar les regnes del negoci i, gràcies als seus coneixements de comptabilitat, els va salvar de la ruïna.

El negoci havia prosperat. Ara ja tenien mitja dotzena de treballadors i en Frederick es podia dedicar a la seva veritable passió: la investigació privada. En aquest camp l'ajudava un altre amic de la Sally, un noi que es deia Jim Taylor, que havia estat noi dels encàrrecs a l'empresa del pare de la noia; era dos o tres anys més jove que la Sally, li encantaven les novel·les de fullat i posseïa la llengua més viperina de la ciutat. Durant la seva primera aventura plegats, en Frederick i ell havien lluitat contra el brètol més perillós de tot Londres, a qui havien acabat liquidant. Ells també van estar a punt de quedar-s'hi pel camí, però tots dos sabien que podien confiar plenament l'un en l'altre.

Tots tres –la Sally, en Fred i en Jim– compartien moltes coses. No obstant això, a en Frederick li hauria agradat compartir-ne més. Sempre havia estat molt sincer respecte a aquella qüestió; estava enamorat d'ella, sempre ho havia estat, i s'hi volia casar. Els sentiments de la Sally, en canvi, eren més enrevessats. A estones sentia que l'adorava i li semblava l'home més fascinant, espavilat, intrèpid i divertit del món. Però a

vegades s'hi empipava de mala manera perquè malbaratava el seu talent manipulant peces i artefactes, rondant pels carrers de Londres amb en Jim o, en definitiva, comportant-se com un marrec que no sabia com ocupar el seu temps. En cas que estimés algú, la Sally estimava en Webster Garland, l'oncle d'en Fred i el soci oficial de la noia en el negoci de fotografia; un home afable, descuidat i genial, capaç de crear veritable poesia amb la llum, les ombres i l'expressió humana. Ho tenia clar; si estimava algú, estimava en Webster Garland; i en Shaka; i li encantava la feina que feia.

Però en Fred... La Sally no es casaria amb cap altre home, però tampoc no es casaria amb en Fred; com a mínim, fins que no aprovessin el decret sobre el dret a la propietat de les dones casades.

La Sally li havia hagut de repetir moltes vegades que no era una qüestió de confiança, sinó de principis. Ara era una dona independent, sòcia en un negoci, amb diners i propietats. Per això, li resultava intolerable que en un tres i no res, només perquè un capellà els declarés marit i muller, tot el que era seu passés a pertànyer per llei al seu marit. No servia de res que en Frederick es queixés i s'oferís a signar tots els documents que convinguessin compromentent-se a no tocar els diners de la seva esposa; per molt que li supliqués, s'enfadés, llancés objectes o es burlés tant d'ella com d'ell mateix, la Sally no es va fer enrere.

De fet, la situació no era tan clara com la Sally l'havia imaginat. El 1870 s'havia aprovat una llei sobre el dret de les dones casades a la propietat, la qual havia pal·liat unes quantes injustícies, però no les més significatives. Però en Frederick no entenia de lleis i no sabia que, en unes circumstàncies concretes, la Sally continuaria tenint dret a les seves propietats. Però

com que ella no acabava de tenir clars els seus sentiments, es va escudar en aquella contingència, i fins i tot la neguitejava l'aprovació de la nova llei, perquè aquell fet l'obligaria a prendre una decisió.

No feia gaire, aquella qüestió havia derivat en una baralla i la relació s'havia refredat. De fet, feia unes quantes setmanes que no es veien ni parlaven l'un amb l'altre. A la Sally la va sorprendre comprovar fins a quin punt l'enyorava. A més, en Fred hauria estat la persona adequada amb qui parlar del tema de l'Anglo-Baltic...

Va recollir les tasses de cafè, que van dringar l'una contra l'altra mentre ella pensava irritada en la indolència, la falta de seriositat i els cabells rossos d'en Fred. D'entrada, però, s'hauria de disculpar ell; ella tenia feina de veritat.

Un cop presa aquella decisió, es va asseure davant l'escriptori amb l'àlbum de retalls de diari a les mans i es va començar a documentar sobre l'Axel Bellmann.

2. El mag del nord

En Jim Taylor, l'amic de la Sally, dedicava una bona part del seu temps a escriure melodrames, sobretot quan no conreava les seves amistats de l'hampa, quan no apostava a les curses de cavalls i quan no flirtejava amb coristes o cambreses. Tenia molta fal·lera pel teatre. La germana d'en Frederick, la Rosa (que estava casada amb un pastor protestant molt respectable), havia estat actriu, i de fet havia estat ella qui li havia encomanat aquella passió, la qual, tot s'ha de dir, havia arrencat en les llargues i fervents lectures de revistes i fulletons com ara *Relats espantosos per als nois britànics* i *Jack Peusalats, el terror de Londres*. D'aleshores ençà, en Jim havia escrit unes quantes obres espantoses, i com que no volia regalar el seu talent a companyies de pa sucat amb oli, les havia enviades al Lyceum Theatre perquè les valorés el gran Henry Irving. De moment, però, només havia rebut notes d'agraïment a tall de resposta.

Passava les tardes als teatres de varietats, però no pas entre el públic, sinó al lloc més interessant de tots: entre bastidors, amb els fusters, els tramoistes i els tècnics de llum, i també, no cal dir-ho, entre els artistes i les ballarines. Havia treballat en diversos teatres i sempre hi aprenia coses, i el dia que la senyoreta Walsh havia anat a veure la Sally, ell havia estat fent unes quantes feinetes al Britannia, un teatre de Pentonville.

I va ser allà on va presenciar un fet molt misteriós.

Un dels artistes d'aquell espectacle era un mag que es deia Alistair Mackinnon, un jove que havia obtingut un èxit extraordinari en el poc temps que feia que actuava als escenaris londinencs. Una de les feines d'en Jim consistia a avisar els artistes al camerino quan els faltava poc per pujar a l'escenari, i quan aquell dia va trucar a la porta del mag i va cridar: «Cinc minuts, senyor Mackinnon», el va sorprendre no sentir cap resposta.

Va tornar a trucar més fort i, com que no el van contestar, en Jim, conscient que cap artista no feia cas omís de l'avís de sortir a escena sense un bon motiu, va obrir la porta per veure si en Mackinnon era al camerino.

Hi era. Duia un vestit d'etiqueta, s'havia pintat la cara de color blanc i els seus ulls semblaven dues pedres negres. Era davant del mirall i agafava els braços d'una cadira de fusta. Drets al seu costat, hi havia dos homes, també vestits d'etiqueta; un era baixet, portava ulleres i semblava inofensiu; l'altre era robust i intentava amagar una porra –curta i carregada de plom– darrere l'esquena. Havia oblidat que hi havia un mirall i que en Jim la veia perfectament.

–Cinc minuts, senyor Mackinnon –va repetir en Jim, rumiant a corre-cuita–. He pensat que potser no m'havia sentit.

–D'acord, Jim –va dir el mag–. Ja te'n pots anar.

En Jim va llançar una mirada fugaç als altres dos homes, va assentir amb el cap i va tocar el dos.

«I ara què faig?», va pensar.

Entre bastidors, uns quants tramoistes esperaven en silenci que acabés el número per canviar el decorat. Damunt seu, al

teler, els encarregats del gas esperaven el seu torn. La seva feina consistia a canviar la gelatina de color que es posava davant les flames dels focus de gas, així com a intensificar i reduir la flama, depenent de la llum que demanava l'escena. També hi havia alguns dels artistes que figuraven en el programa: sabien que en Mackinnon era un mag excepcional i no se'n volien perdre el número.

En Jim es va obrir camí entre la foscor i la penombra mentre la soprano cantava l'última tornada de la seva cançó, i es va posar al costat d'una gran roda de ferro que hi havia prop del teló. Es va quedar allà dret, a l'aguait i en tensió; els seus ulls verds destil·laven neguit i s'havia allisat enrere els cabells rossos que fins feia un moment li tapaven el front. Toquerejava la roda de ferro quan va sentir un xiuxiueig a cau d'orella.

–Jim –la veu d'en Mackinnon va sortir d'entre la foscor–, em pots ajudar?

En Jim es va girar i va veure el mag entre les ombres; els ulls foscos eren l'únic tret visible d'aquella cara blanca i borrosa.

–Aquells homes –va prosseguir en Mackinnon, i va assenyalar una llotja propera al prosceni, on en Jim va veure dues figures que s'asseien i va distingir un llampurneig a les ulleres del més menut– em volen matar. Si us plau, ajuda'm a fugir de seguida que s'abaixi el teló. No sé què fer...

–Xxt! –va fer en Jim–. Amagui's, que miren cap aquí.

Es va acabar la cançó, la flauta de l'orquestra va emetre un trinat solidari i el públic va prorrompre en aplaudiments i xiulets. Les mans d'en Jim es van aferrar a la roda.

–Entesos –va dir–. L'ajudaré a fugir. Però haurem d'anar amb compte.

En Jim va començar a fer girar la roda i el teló va caure damunt l'escenari.

—Surti per aquest costat —va dir enmig de l'estrèpit dels aplaudiments i de les politges—. Per l'altre no. Necessita res del camerino?

En Mackinnon va fer que no amb el cap.

Quan el teló va tocar a terra, les gelatines de colors van desaparèixer i una llum blanca va inundar l'escenari. Van recollir el teló de fons, que representava una moderna sala d'estar, i els tramoistes van anar per feina. Van desplegar una gran cortina de vellut i la van col·locar al fons, van pujar a l'escenari una taula prima que semblava més pesada del que n'insinuaven les dimensions i van desenrotllar una gran catifa turca. En Jim va sortir disparat a estirar la vora de la catifa i va aguantar la cortina mentre una altra persona n'ajustava el contrapès. Tot aquell procés va durar quinze segons pel cap alt.

El director d'escena va fer un gest als encarregats del gas, que van col·locar gelatines noves als marcs de metall, alhora que reduïen la pressió del gas, amb la qual cosa la llum va adquirir un misteriós to rosat. En Jim va tornar corrent a la roda. En Mackinnon va ocupar el seu lloc entre bastidors i, a la fossa, el director d'orquestra va alçar la batuta.

Quan va sonar el primer acord i es van sentir els primers aplaudiments del públic, en Jim va fer girar la roda per aixecar el teló. En Mackinnon va entrar a l'escenari ben transformat. El públic va emmudir i el mag va començar el número.

En Jim el va observar durant un moment, sorprès com sempre pel fet que aquell individu tan taciturn i malaltís pogués esdevenir algú tan poderós dalt de l'escenari. La seva veu, els seus ulls, tots els seus moviments traspuaven autoritat i misteri; no costava gens creure que podia invocar els esperits i que els trucs que practicava eren obra dels dimonis. En Jim l'havia vist actuar deu o dotze vegades i sempre l'havia deixat embadalit.

Aquesta vegada, però, se'n va anar a contracor i es va esquitllar sota l'escenari.

Era el camí més ràpid per anar d'un costat a l'altre. En Jim va avançar en silenci entre travessers, cordes, un escotilló i tota mena de canonades, i va sortir a l'altra banda de l'escenari en el mateix instant en què esclataven els aplaudiments del públic.

Va mirar de tranquil·litzar-se, va entrar a l'auditori per una portella i es va esmunyir per una altra fins que va arribar a les escales. Les va enfilat i, un cop a dalt, va tornar a recular cap a l'ombra perquè, dret al costat de la porta de la llotja on eren els perseguïdors d'en Mackinnon, hi havia un altre home, un pinxo amb cara de tenir males puces que feia guàrdia.

En Jim va rumiar un moment i, tot seguit, va avançar pel passadís, il·luminat amb llums de gas i guarnit amb tocs daurats i amb una pelfa vella i gastada, i va fer un gest a l'home perquè s'inclinés cap a ell. El pinxo va arrufar les celles i va ajupir el cap amb desgana.

—Ens hem assabentat que en Mackinnon ha vingut amb uns amics —li va dir en Jim en veu baixa—. Intentaran emportar-se'l de la sala. Farà un truc per desaparèixer, baixarà sota l'escenari i reapareixerà darrere la platea. Llavors els seus amics el faran entrar en un taxi. Vés a l'entrada i jo entraré un moment i ho comentaré al cap.

«Les coses que es poden aconseguir amb una mica de barra», va pensar en Jim. «És magnífic.» El pinxo va fer que sí amb el cap i va tocar el dos amb pas feixuc. En Jim es va girar cap a la porta. Era un pla arriscat; podia aparèixer algú en qualsevol moment. Però no podia fer res més. Es va treure un manyoc de filferros de la butxaca, es va ajupir, va introduir un filferro al forat del pany i el va fer girar amb delicadesa fins que va notar que es movia alguna cosa; aleshores va enretirar el filferro, el va

doblegar de la manera adequada, el va tornar a ficar al forat i, aprofitant els aplaudiments, va tancar la porta de la llotja.

En aixecar-se, va veure que l'encarregat del teatre se li acostava pel passadís.

–Què fas aquí, Taylor? –li va preguntar.

–He portat un missatge als senyors d'aquesta llotja –va respondre en Jim–. No passa res. No em toca pas ser a l'escenari, ara.

–Però la teva feina no és fer de missatger.

–Ho és si m'ho demana el senyor Mackinnon, no troba?

Dit això, en Jim va girar cua i se'n va anar. Va baixar les escales i va tornar a travessar la porta de feltre. Quant faltava perquè s'acabés l'actuació d'en Mackinnon? Uns cinc minuts, va calcular; prou temps per fer un cop d'ull a fora.

Sense fer cas dels impropis ni de les protestes perquè vigilés per on anava, es va esmunyir entre l'atapeïda colla de tramoistes i d'artistes i va arribar a la sortida de l'escenari. La porta, que era la del darrere del teatre, donava a un carreró, i la paret de l'altra vorera era la part posterior d'un magatzem de mobles. Era l'única sortida que hi havia.

Repenjats a la paret, hi havia dos homes que van fer un pas endavant quan el van veure.

–Ei! –va fer en Jim en un to afable–. Fum una calda aquí dins! Que esperen la senyoreta Hopkirk? –La senyoreta Hopkirk era la soprano, i sovint els admiradors l'esperaven a fora amb flors, proposicions o les dues coses.

–No n'has de fer res –va replicar un dels homes.

–Només volia ser amable –va dir en Jim, sense ofendre's.

–A quina hora s'acaba l'espectacle? –va dir l'altre individu.

–Falta molt poc. Val més que me'n torni. Bona nit –va dir en Jim, i va tornar a entrar a la sala.

Es va fregar la barbeta mentre barrinava. Si la sortida del darrere estava bloquejada i la porta principal suposava un risc massa gran, només hi havia una alternativa, i no estaria precisament exempta de risc. Això sí, podia ser divertit. Va travessar a corre-cuita la zona de bastidors fins que va trobar quatre operaris que jugaven a cartes sota un feix de llum al voltant d'un caixó cap per avall.

–Ei, Harold –va dir en Jim–. Em deixes l'escala?

–Per què la vols? –va dir l'home més vell sense alçar la vista de les cartes.

–Uns ocells han fet un niu.

–Què? –va fer l'operari, que va aixecar el cap–. D'acord, però que torni.

–Aquest és el problema... Quants calés vas guanyar la setmana passada gràcies al meu consell?

L'home va remugar, va deixar les cartes sobre el caixó i es va aixecar.

–On la vols portar? La necessito d'aquí a deu minuts, de seguida que acabi l'espectacle.

–A dalt, al teler –va contestar en Jim, que se'l va endur a part i li va explicar què necessitava sense deixar d'observar el que passava al seu voltant. L'actuació d'en Mackinnon estava a punt d'acabar-se. Gratant-se el cap, l'altre home es va posar l'escala a l'espatlla i va començar a enfilar cap a la foscor mentre en Jim corria cap a la roda, on va arribar just a temps.

Un acord de l'orquestra, l'esclat dels aplaudiments, una salutació del mag i la caiguda del teló. Deixant enrere l'escampall d'objectes que havien aparegut a l'escenari –una esfinx, una peixera amb peixets de colors, una infinitat de rams de flors–, en Mackinnon va saltar cap a la zona de bastidors, on en Jim el va agafar pel braç i el va empènyer cap a l'escala.

–Pugi! Va, home! –va fer en Jim–. Hi ha homes tant al davant com al darrere. Però si fugim per aquí, segur que no ens enxamparan. Som-hi!

En Mackinnon s’havia tornat a transformar. Enmig de la penombra dels bastidors, se’l veia tímid i indecís, i la cara maquillada de color blanc li conferia un aspecte estrofolari i malaltís.

–No puc –va murmurar el mag.

–No pot què?

–No puc pujar. Les altures...

Tremolós, va mirar al voltant. En Jim, impacient, el va empènyer cap a l’escala.

–Vol fer el favor de pujar? Per l’amor de Déu! Hi ha homes que puguen i baixen per aquí un munt de vegades al dia. Que potser s’estima més sortir a fora i intentar plantar cara al parell de degolladors que he vist al carreró?

En Mackinnon va fer que no amb el cap i va començar a enfilar l’escala. En Jim va estirar la vora de la cortina lateral, va tapar el que estaven fent –no volia que cap tramoista presenciés la fugida del mag– i va seguir en Mackinnon. Van arribar a una plataforma estreta amb una barana que travessava l’escenari d’un costat a l’altre. Era on treballaven els il·luminadors, que ara refredaven els focus i treien les gelatines. L’olor de metall roent era gairebé tan intensa com la calor, i en afegir-s’hi el tuf de suor dels treballadors i la sentor de l’aprest dels telons de lona, la picor al nas i les llàgrimes als ulls eren gairebé inevitables.

No es van entretenir. Una altra escala més curta els va conduir a una passarel·la de ferro que penjava de diverses cordes i politges. El terra era una reixa metàl·lica a través de la qual veien l’escenari, on els fusters instal·laven els plafons per al decorat de l’obra que s’estrenava l’endemà. Com que els focus apunta-

ven cap avall, allà dalt també era fosc i hi feia calor. Les cordes –n’hi havia de ben estirades i d’altres que penjaven lliures–, les immenses bigues de fusta que sostenien el pes del decorat i la insinuació d’un seguit de plataformes, túnels i cúpules en un retrocés infinit fins a la foscor, així com els extensos avencs de més avall, on tot de figures ensutjades manipulaven foc, van fer pensar a en Jim en un quadre de l’infern que havia vist a l’aparador d’una botiga d’art.

En Mackinnon es balancejava i s’agafava a la barana de la passarel·la.

–No puc! –rondinava–. Déu meu, fes-me baixar!

Ara tenia un accent escocès gairebé inaudit en el seu parlar de classe alta.

–No sigui figaflores –li va engegar en Jim–. No caurà pas. Va, que ja falta poc.

En Mackinnon avançava tentinejant i a les palpentes cap on en Jim el dirigia. Al final de la passarel·la els esperava en Harold, l’operari, amb l’escala. Va allargar una mà a en Mackinnon, que la hi va engrapar amb força.

–No passa res –li va dir en Harold–. Ja el tinc. Agafi’s aquí.

Va guiar les mans del mag fins a l’escala.

–No! No vull pujar més! No puc! No puc fer-ho!

–Silenci –va fer en Jim, que havia sentit enrenou a baix. Es va abocar a la barana, però només va veure els telons que es gronxaven i les cordes–. Escolteu. –Se sentien unes veus, però no podien desxifrar què deien.

–Tenim un parell de minuts abans no trobin el camí cap aquí dalt. Agafa’l fort, Harold.

En Jim va pujar per l’escala i va obrir una finestreta que hi havia enmig de la foscor, a la part alta de la polsegosa paret de

maons. Un cop oberta, va lliscar escala avall i va empènyer en Mackinnon perquè comencés a pujar. Aquella acció, tot s'ha de dir, tenia un risc. L'escala recorria l'espai que hi havia entre el final de la passarel·la i la paret, i per passar per la finestra havies de deixar-te anar i llançar-te amb els braços estesos cap a la foscor. I si queies... Però aleshores es va sentir un soroll més avall. Algú estava pujant per la primera escala.

–Amunt –li va dir en Jim–. No es quedi aquí fent-se pipí a sobre. Pugi i surti per la finestra. Va!

En Mackinnon havia sentit el soroll i va plantar els peus a l'escala. En Jim també hi va posar les mans, una a cada costat del cos tremolós del mag.

–Afanyi's! Pugi, per l'amor de Déu!

En Mackinnon va començar a escalar a poc a poc, ara un barrot ara l'altre, i en Jim l'estalonava i l'acuitava. Quan van arribar a dalt i en Jim va notar que el mag flaquejava i que no podia continuar, li va deixar anar:

–Ja vénen! Ja són aquí! Cinc païos enormes amb porres i ganivets. Tiri's endavant fins que trobi una finestra i surti. El sostre de l'edifici del costat només és un metre més avall. Amb les dues mans, molt bé. Ara, enfili-s'hi...

Els peus d'en Mackinnon es van allunyar de l'escala i van començar a clavar puntades frenètiques al vent. Va venir d'un pèl que no fessin caure en Jim daltabaix. Però, després de bellugar-se febrilment durant un parell de segons, les cames del mag van desaparèixer i en Jim va saber que havia travessat la finestra.

–Tot bé, Harold? –va preguntar en veu baixa–. Ara em toca a mi.

–Afanya't –va murmurar l'operari amb una veu rogallosa.

En Jim es va estabilitzar repençant-se contra la paret i va palpar l'aire per trobar la finestra; llavors va tocar l'ampit i s'hi

va enfilat. Al cap d'un parell de segons ja tenia mig cos a fora, i tot seguit va caure sobre una planxa freda i humida de plom, a l'aire lliure.

En Mackinnon estava vomitant al seu costat.

En Jim es va aixecar sense fer soroll i es va allunyar un parell de passes. Eren en un regueró situat entre la paret del teatre, que s'elevava un parell de metres més fins a la teulada, i una coberta triangular de la fàbrica de conserves. Una filera de triangles com aquell se succeïen durant uns vint metres com les onades que dibuixen els nens.

–Es troba més bé? –va preguntar en Jim.

–Sí. Les altures...

–Per què el persegueixen? Qui són aquests paios?

–El més baixet es diu Windlesham. És complicat... Hi va haver un assassinat.

L'aspecte del mag era ben estrambòtic: la cara pintada de blanc, els ulls i els llavis negres, la jaqueta negra i la pitrera de la camisa blanca; un ésser descolorit que semblava d'un altre món. En Jim el va examinar amb deteniment.

–Un assassinat? –va dir–. Qui és el mort?

–Podem baixar? –va preguntar en Mackinnon mentre mirava al voltant.

En Jim es va gratar la barbeta i va dir:

–Hi ha una escala d'emergència al final d'aquesta teulada. Miri de no fer soroll. A la fàbrica hi ha un iaio que vigila les conserves.

Es va enfilat a la primera secció de la teulada de la fàbrica i va lliscar en silenci per l'altre costat. Cada secció tenia un parell de metres d'altura i patinava per la pluja que havia acabat de caure. En Mackinnon va relliscar i va caure dues vegades abans d'arribar a la sortida d'emergència. «Per què ho faig, això?», va

pensar en Jim mentre ajudava el mag a aixecar-se. El va sobtar que en Mackinnon pesés tan poc. Era com aixecar un vailet.

Però el comentari de l'assassinat anava de debò. Tenia molta por, i no tan sols de les altures.

La sortida d'emergència era una estreta escala de ferro enganxada amb cargols a la paret de la fàbrica. Per sort, donava a un pati fosc i tranquil. Esfereït, tremolós i amarat de suor, en Mackinnon va allargar les cames des de la teulada fins que va trobar l'escala, i aleshores va començar a baixar amb els ulls tancats i seient a cada esglaó. En Jim va arribar a terra abans que ell i li va agafar el braç per ajudar-lo a acabar de baixar.

–Necessito una copa –va murmurar en Mackinnon.

–No sigui bleada –li va dir en Jim–. No pot entrar a un pub amb aquesta fila. No hi duraria ni cinc minuts. On viu?

–A Chelsea. A Oakley Street.

–Porta diners?

–Ni un penic. Ai, Déu meu...

–Vingui amb mi, doncs. El portaré a un lloc on es podrà canviar i podrà fer un traguinyol. I llavors m'explicarà aquesta història de l'assassinat. Segur que m'ho passaré pipa.

En Mackinnon, atordit i desesmat, ni tan sols va reaccionar mentre aquell jove tramoista d'ulls verds i roba gastada el portava cap a un carrer, cridava un taxi i, amb una autoritat gairebé inconcebible, donava una adreça de Bloomsbury al cotxer.

3. Els fotògrafs

En arribar a Burton Street, un carrer tranquil amb botigues i cases de planta baixa i dos pisos, no gaire lluny del Museu Britànic, en Jim va pagar el cotxer i, mentre en Mackinnon feia un cop d'ull neguitós al voltant, va obrir la porta d'una botiga d'aspecte polít. Dalt de l'aparador hi havia un rètol que deia: «Garland & Lockhart. Fotògrafs». En Jim el va fer entrar a la penombra de la botiga i el va acompanyar fins a una habitació càlida i ben il·luminada que hi havia a la part del darrere.

La cambra era una curiosa combinació de laboratori, cuina i sala d'estar tronada però confortable. Hi havia un taulell atapeït de productes químics arran d'una paret, una pica en un racó i una butaca i un sofà gastats que flanquejaven uns fogons de color negre. Un tuf penetrant impregnava l'aire.

Gairebé tota aquella flaire sortia de la curta pipa de ceràmica que fumava un dels dos homes que hi havia a la cambra. Rondava la seixantena, era alt i ferm, tenia els cabells grisos i hirsuts, i una barba del mateix color. Quan en Jim va entrar, l'home va aixecar el cap.

–Hola, senyor Webster –va dir en Jim–. Ei, Fred.

L'altre home era molt més jove: devia tenir si fa no fa la mateixa edat que en Mackinnon, uns vint-i-cinc anys. Era prim i feia cara de murri; la seva expressió insinuava una intel·ligència ben viva i un sentit de l'humor molt fi. Com també passava amb en Mackinnon, tenia alguna cosa que cridava

l'atenció, però tant podien ser els cabells rossos i escabellats com el nas trencat.

–Nosaltres et salutem, oh, estrany –va dir–. Ai, em sap greu, no l'havia vist...

L'últim comentari anava adreçat a en Mackinnon, que estava dret al llindar de la porta com un espectre. En Jim es va girar cap a ell.

–Els senyors Webster i Fred Garland, artistes fotogràfics –va dir a tall de presentació–. El senyor Mackinnon, el Mag del Nord.

Els dos homes es van aixecar per estrènyer la mà al nouvingut.

–El vaig veure actuar la setmana passada a l'Alhambra –va dir en Webster, entusiasmat–. Va ser fantàstic! Li ve de gust una mica de whisky?

En Mackinnon es va acomodar a la butaca i en Jim es va asseure en un tamboret que hi havia al costat del taulell. Mentre en Webster servia la beguda, en Jim va dir:

–Hem hagut de sortir per la teulada. El senyor Mackinnon ha hagut de marxar cames ajudeu-me i ha deixat la roba de carrer al camerino, amb els diners i altres efectes personals. Segurament ho podré recuperar tot demà al matí, però em sembla que està ficat en un bon embolic. Per això he pensat que li podríem donar un cop de mà.

En veure la mirada indecisa d'en Mackinnon, en Frederick va dir:

–Això és l'agència de detectius Garland, senyor Mackinnon, i hem hagut d'afrontar casos de tota mena. Què li passa?

–No sé si... –va començar a dir el mag–. No sé si aquest cas és gaire adequat per a una agència de detectius. És una cosa molt vaga, molt... misteriosa. No sé si...

–No li farà cap mal explicar-ho –va dir en Jim–. No li cobrarem res si no ho podem assumir. No hi té res a perdre.

En sentir la fredor del to d'en Jim, en Webster va arquejar una mica les celles. En Mackinnon començava a fer sortir en Jim de polleguera. L'irritava la seva actitud furtiva i recelosa, aquella desagradable combinació d'astúcia i d'impotència.

–En Jim té raó, senyor Mackinnon –va dir en Frederick–. Si no hi ha acord, no cobrem. I pot confiar plenament en la nostra discreció. Tot el que ens expliqui no sortirà d'aquestes quatre parets.

En Mackinnon va desviar la mirada d'en Frederick a en Webster, va tornar a mirar en Frederick i finalment es va decidir.

–Entesos –va dir–. D'acord. Els ho explicaré, però encara no sé si vull que ho investiguin. Potser val més deixar-ho córrer fins que s'acabi oblidant. Ja ho veurem.

Es va acabar el whisky i en Webster li'n va servir un altre.

–M'ha parlat d'un assassinat –li va recordar en Jim.

–Ara hi arribarem, a això. Tenen coneixements d'espiritisme?

En Frederick va arquejar les celles.

–D'espiritisme? Ves per on. Avui mateix un home m'ha demanat que investigués un cas d'espiritisme. Un frau, suposo.

–N'hi ha molts, de fraus, té raó –va dir en Mackinnon–. Però hi ha persones que tenen poders paranormals, i jo en sóc una. I en la meva feina, encara que no s'ho creguin, això és un inconvenient. Per això procuro no barrejar les dues coses. El que jo faig a l'escenari sembla màgia, però és tècnica pura i dura. A força de pràctica tothom ho podria aconseguir. Els poders paranormals, en canvi, són un do. El que jo practico es diu psicometria. El coneixen, aquest terme?

—Jo l’he sentit alguna vegada —va dir en Frederick—. És quan agafes un objecte i n’endevines alguna cosa. M’equivoco?

—Els faré una demostració —va dir en Mackinnon—. Em poden deixar alguna cosa perquè ho pugui provar?

En Frederick es va estirar i va agafar un petit objecte circular de llautó que hi havia sobre el banc on estava assegut; era una mena de rellotge de butxaca sense esfera. En Mackinnon el va agafar i es va inclinar endavant amb els ulls tancats i les celles arrufades.

—Veig... dracs. Dracs vermells, tallats... I una dona... És xinesa. Té un aspecte solemne i està molt quieta. I observa, només observa... Hi ha un home estirat en un llit o en una mena de divan. Està adormit. No, es mou, està somiant. I crida... S’acosta algú. Un criat. Un xinès. Porta... una pipa. Ara s’ajup. Porta una espelma encesa... Està encenent la pipa. Se sent una olor dolça i embafadora... És opi. Ja està, s’ha acabat. —Va obrir els ulls i els va mirar.— Tinc raó?

En Frederick es va passar la mà pels cabells, massa esbalaït per poder contestar. El seu oncle es va reclinar a la cadira i va esclafir una rialla, i fins i tot en Jim va quedar impressionat, tant per l’atmosfera de misteri que en Mackinnon havia creat amb la seva concentració silenciosa com pel que havia explicat.

—L’ha encertat de ple —va dir en Frederick, que es va inclinar endavant i li va agafar l’objecte de llautó de la mà—. Sap què és això?

—Ni idea —va respondre en Mackinnon.

En Frederick va fer girar una petita clau que hi havia en un costat de l’objecte i va prémer un botó. De l’interior del mecanisme va sortir una cinta llarga i prima d’un metall blanquinós que va quedar cargolada sobre el taulell.

–És un cremador de magnesi –li va explicar en Frederick–. N’encens una punta i, a mesura que crema, una molla el va traient a la mateixa velocitat, de manera que sempre tens una llum constant per fer fotografies. I l’última vegada que el vaig fer servir va ser en un fumador de Limehouse. Hi vaig fotografiar els pobres desgraciats que hi van a fumar opi... O sigui que això és la psicometria, eh? M’ha deixat ben parat. I com funciona? Veu imatges o...?

–Si fa no fa –va respondre en Mackinnon–. És com si somiessis despert. No ho puc controlar... Em ve quan menys m’ho espero. I el problema és que he vist un assassinat i l’assassí ho sap. Però no sé com es diu...

–És un bon començament –va apuntar en Frederick–. La història promet. Val més que ens l’expliqui. Un altre whisky?

Va omplir el got del mag i es va asseure a escoltar-lo.

–Va passar fa mig any –va començar a dir en Mackinnon–. Estava actuant a la mansió d’un aristòcrata. Ho faig de tant en tant, no tant com si em contractessin, sinó com si fos un convidat. Ja m’entenen...

–Vol dir que no cobra? –li va preguntar en Jim, que cada cop podia sofrir menys l’actitud condescendent d’en Mackinnon, així com la seva veu aspra i estentòria, i aquell afectat accent escocès...

–Rebo uns honoraris, evidentment –va dir el mag, eixut.

–Qui era l’aristòcrata? –va preguntar en Frederick.

–M’estimo més no dir-ho. És un personatge molt important de l’àmbit de la política. Però no cal revelar-ne el nom.

–Com vulgui –va dir en Frederick en un to afable–. Continui, si us plau.

–El dia de l’actuació em van convidar a sopar. És el procediment habitual. Tothom dona per fet que sóc un convidat.

Havent sopat, quan les senyores es van retirar i els homes es van quedar al menjador, vaig anar a la sala de música per preparar els objectes del número. Sobre la tapa del piano vaig veure una cigarrera que es devien haver descuidat i la vaig agafar per posar-la en un altre lloc. I de sobte vaig tenir una de les experiències psicomètriques més intenses que recordo.

Hi havia un riu que travessava un bosc, un bosc del nord, ple de pins negres. El cel era gris i encapotat. Aleshores vaig veure dos homes que caminaven per la vora del riu i es van posar a discutir de mala manera. No els sentia, però els veia tan bé com ara els veig a vostès. De sobte, un dels dos va treure una espasa d'una mena de bastó i, sense avisar, la va clavar al pit de l'altre tres, quatre, cinc, sis vegades... Vaig veure un toll de sang fosca a la neu.

Quan l'home ja no es movia, l'assassí va buscar una mica de molsa i la va fer servir per netejar la fulla de l'espasa. Llavors es va inclinar, va agafar el cadàver pels peus i el va arrossegar cap a l'aigua. Començava a nevar un altre cop. I al cap d'un moment vaig sentir l'esquitxada del cos quan queia a l'aigua.

En Mackinnon va fer una pausa i va beure un glop de whisky. «O és veritat o és més bon actor del que m'imaginava», va pensar en Jim; perquè el mag suava de por i els seus ulls destil·laven angoixa. Però, ben mirat, era un actor, un professional de l'espectacle...

—Al cap de no gaire vaig recuperar el coneixement —va prosseguir en Mackinnon— i em vaig adonar que encara tenia la cigarrera a les mans. Llavors es va obrir la porta de l'habitació i va entrar l'home que acabava de veure. Era un dels convidats, un home corpulent amb els cabells rossos i llisos. Quan va veure que jo tenia la capseta, se'm va acostar per agafar-la, ens vam mirar i llavors va saber que jo havia vist el que acabava de veure...

No em va dir res perquè en aquell mateix instant va entrar algú del servei. L'home es va girar cap al criat i li va dir: «Gràcies, ja l'he trobada». Tot seguit, em va tornar a mirar i se'n va anar. Però era evident que ho sabia.

Durant l'actuació d'aquella nit, mirés on mirés, només em venien al cap imatges d'aquella espasa assassina i de la sang fosca que brollava sobre la neu. I el rostre llis i imponent d'aquell home m'observava tota l'estona. El meu número, no cal dir-ho, va ser un èxit rotund i vaig deixar l'amfitrió ben satisfet. Em van aplaudir de valent i alguns senyors fins i tot van dir que ni tan sols m'hauria superat el gran Maskelyne. Un cop acabada la funció, vaig recollir les coses i me'n vaig anar de seguida. A diferència del que faig normalment, no em vaig quedar a conversar amb els convidats. Com poden comprovar, aquell individu em començava a fer una mica de por.

Des d'aleshores he viscut atemorit per la possibilitat de tornar-lo a veure. I no fa gaire, l'home baixet de les ulleres, en Windlesham, em va venir a veure i em va dir que el seu amo volia parlar amb mi. No me'n va voler dir el nom, però sabia perfectament qui era. I aquesta nit ha tornat amb la seva colla. Ja els has vist, Jim. M'ha dit, si fa no fa, que m'havia de portar a veure el seu cap per resoldre una qüestió que ens afectava a tots dos.

Però jo sé que em volen matar. Se m'enduran i em mataran, n'estic convençut. Què puc fer, senyor Garland? Què puc fer?

En Frederick es va gratar el cap.

—I no sap com es diu, aquest home? —li va preguntar.

—Hi havia molts convidats aquella nit. Potser sí que em van dir el seu nom, però no me'n recordo. I en Windlesham no me'l va voler donar.

—I per què està tan convençut que el volen matar?

—Aquesta nit m'ha dit que, si no els acompanyava després de l'espectacle, les conseqüències serien nefastes. Si tingués una feina normal i corrent, m'amagaria o potser em canviaria el nom. Però sóc un artista! No puc passar inadvertit si em vull continuar guanyant les garrofes! No puc amagar-me! Em coneix mig Londres!

—Això l'hauria de protegir —va dir en Webster Garland—. Sigui qui sigui, no crec que s'atreveixi a fer-li mal precisament a vostè, que és el centre de totes les mirades...

—Aquest home és diferent. No he vist ningú amb una expressió tan despietada com la seva. A més a més, té amics poderosos, és ric i té contactes d'alta volada... Jo, en canvi, no sóc més que un pobre mag. Ai, què puc fer?

En Jim va reprimir el suggeriment que li va venir al cap i va sortir a respirar una mica d'aire fresc. Cada vegada s'havia d'escarrassar més per dissimular la irritació que li provocava aquell home. No sabia ben bé per què, però el cas era que havia conegut molt poques persones que li caiguessin pitjor.

Es va asseure al pati del darrere i es va dedicar a llançar pedretes a la finestra sense vidre del nou estudi que en Webster s'estava fent construir. Al cap d'una estona, va sentir que cridaven un taxi a l'entrada principal. Quan va deduir que en Mackinnon se n'havia anat, va tornar a entrar a la casa. En Webster s'estava encenent la pipa amb un lluquet i en Frederick estava tornant a posar la cinta de magnesi al cremador de butxaca.

—Un misteri molt interessant, Jim —va dir en Frederick, alçant la mirada—. Per què has marxat?

En Jim es va deixar caure a la butaca i va respondre:

—M'estava traient de polleguera. I no sé per què, o sigui que no cal que m'ho preguntis. Hauria d'haver deixat que se les enginyés solet, en comptes d'arriscar la vida ajudant-lo a sortir

per la teulada. «No m'agraden les altures! Deixa'm baixar, si us plau, deixa'm baixar!». I aquest aire de superioritat... «Evidentment, tothom dóna per fet que sóc un convidat»... Un sòmines i un caguetes, això és el que és. No te l'has pres seriosament, oi, Fred? Vull dir que no l'acceptaràs com a client...?

–Em sembla que no ens vol encarregar cap cas. El que ell vol és protecció, i no detecció, i jo ja li he dit que no ens hi dediquem, a això. Però m'ha donat la seva adreça i li he promès que estariem atents. No se m'acut què més podem fer a aquestes altures.

–D'entrada, el podríem engegar a parir panteres –va dir en Jim–. Que s'espavili solet.

–Per què? Si diu la veritat, és un cas interessant, i si menteix, encara ho és més. Dedueixo que penses que no diu la veritat.

–Pots pujar-hi de peus –va dir en Jim–. No havia sentit tantes boles seguides en tota la meua vida.

–Et refereixes a la psicometria? –va preguntar en Webster, arreparant-se al sofà–. Perquè, què me'n dius, de la seva petita demostració? Potser a tu no t'ha impressionat, però et ben juro que a mi sí.

–Sou uns passerells –va replicar en Jim–. Que Déu us agafi confessats si us trobeu mai amb un triler. És un mag, sí o no? De ginys i mecanismes, hi entén fins i tot més que en Fred. Sabia perfectament què era aquest aparell i ha vist la fotografia que tens penjada aquí dalt i que tant t'enorgulleix. Ha lligat caps i vosaltres heu quedat bocabadats com un parell de pagerols.

En Webster va mirar cap al faldar de la xemeneia, on en Frederick havia enganxat una de les fotografies del fumador d'opi, i tot seguit va riure i va llançar un coixí a en Jim, que el va caçar al vol i se'l va posar darrere el cap.

–D’acord –va dir en Frederick–. Admeto que en això puguis tenir raó. Però, i la història del bosc i de l’assassinat a la neu?

–Que n’ets, de babau –li va engegar en Jim–. Digue’m que no t’ho has empassat, si us plau. No m’ho esperava, això, de tu, Fred. Em pensava que com a mínim encara tenies un dit de front. Però com que ja veig que baixes de l’hort, t’ho hauré d’explicar tot. En Mackinnon té alguna cosa contra l’altre paio, contra el convidat a la festa. No m’estranyaria gens que li estigués fent xantatge. I l’altre se’l vol espolsar de sobre, i ben fet que fa. I si no us agrada aquesta explicació, us en dono una altra: estava embolicat amb la dona del paio i l’han enxampat.

–Això és el que m’agrada de la mentalitat d’en Jim, per anomenar-la d’alguna manera –va comentar en Frederick, adreçant-se a en Webster–. Sempre es fixa en el més elemental. No està per floritures ni per cavil·lacions.

En Jim va fer un crit per escarnir-lo.

–Te l’havies cregut de debò? Estàs perdent facultats, company, i no ho dic de conya. La Sally no se l’hauria empassat ni de bon tros, una història com aquesta. És clar que, ben mirat, ella fa servir el cap per pensar.

El rostre d’en Frederick es va entenebrir.

–Ni me l’esmentis, aquella verdulaire menyspreable –va dir.

–Verdulaire menyspreable? Aquesta sí que és bona. Com li vas dir l’última vegada? Ah, sí: calculadora, fanàtica i estreta de mires. I ella et va dir toia i somiatruites. I tu li vas dir...

–Prou, redéu! No en vull saber res més. I ara explica’m...

–M’hi jugo el que vulguis que la veuràs abans que s’acabi la setmana.

–Fet. Mitja guinea que no la veuré.

Van segellar l’aposta amb una encaixada.

–Però, te’l creus o no, Fred? –li va preguntar el seu oncle.

—No cal que me'l cregui perquè el seu cas m'interessi. Tal com he comentat fa un moment, encara que en Jim ja no se'n recordi, si el que ha dit no és veritat, l'interès del cas no disminueix, sinó que augmenta. De tota manera, el que em balla pel cap en aquests moments és la qüestió de l'espiritisme. Quan hi ha una coincidència com aquesta, sempre ho interpreto com un senyal que alguna cosa passa.

—Pobre Fred —li va dir en Jim—. Benvinguts al deteriorament d'una ment brillant...

—Què passa amb l'espiritisme? —va preguntar en Webster—. Hi ha gaire teca?

—Molta —va respondre en Frederick, que es va tornar a omplir el got—. Hi ha frau, hi ha credulitat, hi ha por... No tanta por de la mort com del fet que no hi hagi res al més enllà... I també hi ha soledat, esperança, vanitat... I és possible que, enmig de tot plegat, també hi hagi alguna cosa real.

—Au va! —va exclamar en Jim—. Això són collonades!

—Mira, si t'interessa, demà hi ha una reunió a la Societat Espiritista de Streatham...

—Quines bestieses!

—...una reunió que potser suscitarà l'interès d'una ment oberta i àmplia de mires com la teva. Sobretot ara que hi ha alguna cosa estranya que comença a fer xup-xup. M'hi acompanyes i hi fem un cop d'ull?

4. Nellie Budd

En Frederick no era, ni de bon tros, l'única persona interessada en l'espiritisme. De fet, era un dels temes més candents de l'època. Tant les saletes més modestes com els salons més luxosos, passant pels laboratoris universitaris, ressonaven amb els cops d'esperits que no tenien res millor a fer que intentar comunicar-se amb els vius. Circulaven històries de manifestacions ben estranyes: veus fantasmagòriques, trompetes espirituals i mèdiums que segregaven una substància misteriosa anomenada *ectoplasma*.

Era una activitat molt seriosa. Hi havia vida després de la mort? Eren reals els fantasmes i les aparicions? Estava la humanitat a punt de fer el descobriment més transcendental de la història? Moltes persones s'hi van abocar de ple, i entre els que s'ho prenién més seriosament hi havia els membres de la Societat Espiritista de Streatham, que s'havien congregat a casa de la senyora Jamieson Wilcox, viuda d'un respectable botiguer.

La persona que havia convidat en Frederick era un dels membres de la societat, un administratiu de la City que havia quedat trasbalsat per un seguit de coses que havia sentit en el decurs d'una sessió. L'home en qüestió va instar en Frederick a disfressar-se: no li agradava espigar els amics, però segons ell hi havia en joc qüestions molt importants, fets d'una gran transcendència econòmica que no podia passar per alt. En Frederick s'hi va avenir de seguida: es va transformar en un científic i en Jim el va acompanyar en qualitat d'ajudant.

–L'única cosa que hem de fer –li va dir en Frederick– és escoltar. Hem de recordar tot el que diguin i no hem de fer cas de panderetes que volen ni de mans espectrals... Es veu que en aquestes sessions això és el pa de cada dia... Mirem de concentrar-nos en el que diu la vident.

En Frederick s'havia allisat els cabells i sobre el nas trencat duia unes ulleres que li donaven un aire d'erudit. En Jim, interessat a despit seu, portava una capseta amb rivets de llautó i una bateria, i va rondinar durant tot el camí fins a Streatham pel pes que havia de carregar.

A les set de la tarda, la sala de la senyora Jamieson Wilcox era plena com un ou: dotze persones tan enxubades que amb prou feines es podien bellugar. Tot i que havien enretirat uns quants mobles per a l'ocasió, encara hi quedaven una taula força grossa, un piano, tres butaques, una prestatgeria atapeïda i un bufet on una solemne pinya tropical acompanyava un retrat amb una orla de color negre del difunt senyor Jamieson Wilcox.

Feia una calor gairebé asfixiant. Als suports ornamentals, els llums de gas funcionaven a tot drap, i a la llar de foc també hi havia carbons encesos. Els espiritistes reunits també desprenien calor corporal, enfortits pel pisolabis que acabaven d'ingerir: encara suraven les aromes de salmó enllaunat, llengua de vedella, gambes en conserva, remolatxa i crema de vainilla. Un bon nombre dels assistents s'eixugaven el front o es ventaven, però cap no va valorar ni tan sols per un moment la possibilitat de treure's la jaqueta o d'afluixar-se la corbata.

La reunió pròpiament dita havia de començar a dos quarts de vuit, i quan s'acostava l'hora, un home ferm va obrir el seu rellotge amb aire imperiós i es va escurar la gola sonorament per atreure l'atenció de tothom. Era el senyor Freeman Humphries, draper retirat i president de la societat.

—Senyores i senyors! —va exclamar—. Amics i companys a la recerca de la veritat! En primer lloc, m'agradaria donar les gràcies en nom de tothom a la senyora Jamieson Wilcox per l'exquisit i copiós refrigeri del qual acabem de gaudir. —Hi va haver uns quants murmuris d'aprovació.— Tot seguit, vull donar la benvinguda a la senyora Budd, la famosa mèdium i vident que, en la seva última visita, va aconseguir commoure'ns i consolar-nos sobre manera amb els seus missatges. —Es va girar i va fer una petita reverència amb el cap a una dona d'ulls murrís, morena i rodanxona, que li va dedicar un somriure coquet. L'home es va tornar a aclarir la gola i es va ordenar els papers.— Finalment, estic segur que també els agradarà conèixer el doctor Herbert Semple, de la Royal Institution, i el seu ajudant. Així doncs, cedeixo la paraula al doctor Semple perquè ens expliqui la finalitat d'aquesta reunió i perquè ens faci cinc cèntims de les seves investigacions.

Havia arribat el torn d'en Frederick, que es va aixecar i va pentinar amb la mirada aquella sala tan concorreguda; va observar els botiguers, els oficinistes i les seves esposes, així com el jove pàl·lid que no parava d'ensumar i la jove pàl·lida que duia un collaret d'atzabeja; i també la senyora Budd, la mèdium (que, admirada, va clavar els ulls en la levita d'en Frederick), la senyora Jamieson Wilcox i la pinya.

—Gràcies, senyor Humphries —va dir—. Tot boníssim, senyora Wilcox. De primera qualitat. Senyores i senyors, els estic molt agraït per la invitació. D'un temps ençà, el meu ajudant i jo estem molt interessats en les investigacions sobre l'estat de trànsit, sobretot pel que fa a la conductivitat elèctrica de la pell. Aquesta capsa —en Jim la va posar damunt la taula i en Frederick la va obrir; contenia un rotllo de coure, un cabdell de filferro, borns de llautó i una esfera grossa de vidre— és una

versió millorada de l'electrodermògraf inventat pel professor Schneider de Boston.

Va allargar un tros del filferro a en Jim perquè el connectés a les bateries i, tot seguit, va desenrotllar quatre filferros més, cadascun dels quals amb un petit disc de llautó a la punta. Tots estaven connectats al rotllo de coure.

—Aquests cables es connecten als canells i als turmells de la màndium —va explicar—, i la resistència elèctrica apareix a l'esfera. Li fa res que els hi connectem, senyora Budd?

—Pots connectar-me al teu aparell sempre que vulguis, xato —va dir la dona en un to jocós.

En Frederick va tossir.

—Ehem... D'acord. Alguna senyora em podria fer el favor de connectar els cables als turmells de la senyora Budd? Entenc que és una mica delicat...

Però la senyora Budd no volia saber res de delicadeses.

—De cap manera! —va exclamar—. Fes-ho tu, xato, que no em vull electrocutar. A més, tu tens poders, oi? Ho he sabut de seguida que t'he vist, rei. Irradies espiritualitat pels quatre costats.

—Ah —va fer en Frederick, conscient que en Jim el mirava amb un somriure d'orella a orella—. Bé, en aquest cas...

En Frederick va arrossegar els cables i va desaparèixer sota les estovalles. Mentrestant, els membres de la Societat Espiritista, atrapats entre la indecència del fet que un jove toqués un parell de turmells femenins i l'evident espiritualitat dels dos protagonistes, van optar per tossir, per conversar i per desviar la mirada com aquell qui res. Al cap d'un minut, en Frederick va sortir de sota la taula i va anunciar que els cables ja estaven connectats.

—I ho has fet amb molta delicadesa —va constatar la senyora Budd—. Amb prou feines he notat que em toquessis. Tens uns dits d'artista!

–En fi –va dir en Frederick, que va clavar una puntada de peu seca al turmell d'en Jim–. Provem l'aparell?

Va accionar un interruptor i l'agulla es va allunyar com una fletxa de la posició d'apagada i va frenar vacil·lant al mig de l'esfera.

–Ai, carai –va dir la senyora Budd–. No sento ni un formigueig.

–No hi ha cap perill, senyora Budd. El corrent és molt feble. Què, senyores i senyors? Ocupem el nostre lloc a la taula?

Tothom va acostar la cadira a la taula i els espiritistes i els seus convidats es van apinyar tan còmodament com van poder al voltant de la taula. En Frederick es va asseure al costat de la senyora Budd, amb l'electrodermògraf al davant, i, abans que en Jim es pogués escapolar, una mà ferma i sembrada d'anells el va engrapar i el va fer seure a l'altre costat.

–Llums, senyora Wilcox, si us plau –va dir el senyor Freeman Humphries, i l'amfitriona va anar apagant els quinqués d'un a un abans d'ocupar el seu lloc. Ara la il·luminació era molt tènue i de seguida es va fer el silenci.

–Pot veure l'aparell, doctor Semple? –va preguntar una veu espectral.

–Perfectament, gràcies. L'agulla està banyada amb pintura lluminosa. Pot començar quan vulgui, senyora Budd.

–Gràcies, xato –va dir ella en un to assossegat–. Agafin-se les mans, senyores i senyors.

Les mans es van buscar i els palmells es van unir resseguint el contorn de la taula. Es va tancar el cercle. En Frederick, unit a la dreta a la mà calenta i humida de la senyora Budd i a l'esquerra als dits ossuts de la noia de la cara pàl·lida, observava la capsa amb deteniment.

El silenci era absolut.

Al cap d'un moment, la senyora Budd va deixar anar un sospir llarg i estremidor. Tenia el cap acotat sobre el pit i feia l'efecte que dormia. Tot d'una es va despertar i va començar a parlar... amb una veu d'home.

–Ella? –va dir–. Ella, reina?

Era una veu profunda i ben articulada, i en sentir-la més d'un dels assistents va notar que se li eriçaven els pèls del clatell. La senyora Jamieson Wilcox es va sobresaltar i va dir en veu baixa:

–Oh! Charles! Charles! Ets tu?

–És clar que sóc jo, reina –va respondre la veu, una veu masculina, una veu que cap dona no sabia imitar, una veu amb seixanta-set anys de porto, formatge i panses–. Ella, maca, encara que el vel de la mort ens hagi separat, no deixem que el nostre amor es refredi...

–Oh, això mai, Charles! Mai!

–Sóc al teu costat dia i nit, reina. Digues a en Filkins, el de la botiga, que pari més atenció al formatge.

–Al formatge, d'acord...

–I vigila el nano, en Victor. Em sembla que s'ha ajuntat amb males companyies.

–Oh, rei! Charles, què vols que...?

–No tinguis por, Ella. La llum beneïda brilla i la terra daurada em crida. Me n'he d'anar. No oblidis el que he dit del formatge, Ella... En Filkins no s'hi fixa gens a l'hora d'embolicar-lo. Me n'he d'anar... Adéu...

–Oh, Charles! Oh, Charles! Adéu, amor meu!

Es va sentir un sospir i l'esperit del botiguer se'n va anar. La senyora Budd va remenar el cap com si es despertés d'una becaïna. La senyora Jamieson Wilcox va vessar unes quantes llàgrimes amb molta discreció en un mocador amb les vores negres i es va reprendre la sessió.

En Frederick va mirar al voltant. En aquella penombra era impossible distingir les faccions de ningú, però era evident que l'atmosfera havia canviat. Ara els assistents estaven emocionats, nerviosos, expectants i preparats per creure-s'ho tot. Aquella dona era molt bona. En Frederick estava convençut que era comèdia, però ell no havia anat a la reunió per sentir com un botiguer mort parlava de formatges.

I llavors va passar.

La senyora Budd va tenir una petita convulsió i va començar a parlar en veu baixa. Aquesta vegada era la seva pròpia veu, però inundada de terror.

–La guspira... –va dir–. Hi ha un cable, i l'agulla del comptador no para de donar voltes: cent una, cent dues, cent... No, no, no... Una campana. Campanes. El campaner. Era un vaixell tan bonic, i la nena morta... No és en Hopkinson, però no ho han de saber. No. Que continuï a l'ombra. Una espasa al bosc. Oh, sang a la neu, i el gel... Encara hi és, en un taüt de gel... El regulador. Tres-centes lliures, quatre-centes... North Star! Hi ha una ombra al nord... Una boira plena de foc... Un vapor... Ple de mort, dins les canonades... Canonades de vapor... Sota la North Star... Oh, és esgarrifós...

La veu es va anar diluint, imbuïda per una tristor infinita, fins a convertir-se en silenci.

Allò era el que en Frederick havia anat a sentir i, malgrat que no ho havia entès, el to de la dona li havia posat la pell de gallina. Li havia semblat la veu d'una persona atrapada en un malson.

Els altres espiritistes continuaven asseguts, sumits en un silenci respectuós. Ningú no es va moure. Però aleshores la senyora Budd va emetre un sospir sonor, es va despertar i va tornar a la càrrega.

Es va sentir un acord molt fort procedent del piano. Tot-hom es va espantar i fins i tot les tres fotografies que hi havia sobre el piano es van solidaritzar amb els assistents i van tremolar una mica dins els marcs de plata.

Aleshores van sonar uns cops frenètics al bell mig de la taula. Tots els caps es van girar de cop en aquella direcció i, acte seguit, es van alçar per mirar el sostre, on s'havia començat a materialitzar una resplendor pàl·lida i trèmula. Tot i que en Frederick era conscient que la senyora Budd ho manipulava tot, no va poder evitar sentir-se impressionat: les cortines onejaven, les cordes del piano xerricaven febrils i fins i tot la taula, que pesava força i que estava coberta amb unes es-tovalles damasquinades, va començar a bressolar-se com una barca en un mar embravit. Una pandereta que hi havia al faldar de la xemeneia va sonar una vegada i va caure al foc estrepitosament.

–Una manifestació física –va exclamar el senyor Humphries–. Que no es mogui ningú! Observin el fenomen! Els esperits no ens faran cap mal!

Però de seguida es va fer evident que els esperits tenien altres intencions respecte a l'electrodermògraf, perquè de sobte va deixar anar una llampada encegadora acompanyada d'un esclafit i d'una olor de cremat. La senyora Budd va cridar esverada i en Frederick es va aixecar d'un salt.

–Llums! Encengui els llums, si us plau, senyora Wilcox!

Quan l'amfitriona, enmig del desori, va aconseguir encendre el llum de gas més proper, en Frederick es va inclinar sobre la mèdium i li va deslligar els cables dels canells.

–Un resultat magnífic! –va exclamar en Frederick–. Senyora Budd, ha superat totes les meves expectatives! Una lectura sense precedents! S'ha fet mal? No, ja ho veig. La màquina s'ha

espatllat, però tant se val. No ha pogut resistir un resultat tan potent! L'agulla ha passat de llarg! És fantàstic!

Amb un somriure exultant pintat a la cara, en Frederick va fer un gest als espiritistes, que, confosos, parpellejaven enlluernats per la claror. En Jim va desconnectar els cables de la bateria mentre la senyora Budd es fregava els canells.

—Ens sap greu, senyora Wilcox —va afegir en Frederick—. No teníem pas la intenció d'interrompre la sessió, però s'ha de fer el càrrec que això era una prova científica! Quan publiqui el meu informe, aquesta reunió a la Societat Espiritista de Streatham podria representar un punt d'inflexió en la història de la investigació psíquica! No em sorprendria gens. Els resultats són magnífics.

Complagudes per aquell comentari, les persones que seien al voltant de la taula van desfer el cercle, i la senyora Jamieson Wilcox, que en moments de crisi recorria d'una manera automàtica als aliments, va convidar tothom a una tassa de te. De seguida el van servir i un grup d'admiradors va envoltar la senyora Budd, mentre en Frederick i el senyor Humphries conversaven amistosament a la vora del foc, i en Jim endreçava l'electrodermògraf amb l'ajut de la noia més bonica de la sala.

Al cap de poca estona, uns quants convidats es van aixecar amb la intenció d'anar-se'n i en Frederick també es va posar dret. Va estrènyer la mà de tothom, va separar en Jim de la noia i, abans de marxar, va dedicar unes quantes paraules de gratitud i d'admiració a la senyora Budd.

Un home de mitjana edat prim i nerviós va fer coincidir la seva sortida amb la d'en Frederick i en Jim, i va caminar amb ells cap a l'estació. Tan bon punt van trencar a la primera cantonada, en Frederick es va aturar i es va treure les ulleres.

—Molt millor —va dir, fregant-se els ulls—. I doncs, senyor Price? És això el que s'esperava? Sempre és així?

El senyor Price va fer que sí amb el cap.

—Em sap greu que se li hagi espatllat la màquina —va dir. De fet, tenia l'aspecte de lamentar-ho gairebé tot.

—No s'hi amoïni. Què en sap, de l'electricitat?

—Res de res, em sap greu...

—Com gairebé tothom... Si connectés aquesta capsa a un cogombre i digués que hi viu l'ànima de l'oncle Albert, tothom s'ho empassaria tan bon punt l'agulla sortís disparada. La veritat és que això és una càmera.

—Caram! Jo em pensava que per fer fotografies es necessitaven productes químics i tota mena de...

—Això era abans, amb les plaques de col·lodió. Havies d'aplicar-hi aquesta substància cada vegada. Aquesta, en canvi, porta una placa de gelatina, un invent nou, molt més pràctic.

—Ah...

—I l'esclat de llum l'hem provocat nosaltres. No es poden fer fotografies a les fosques. Em moro de ganes de revelar la placa per veure els trucs de la Nellie Budd... Ara bé, tot allò de les guspies i les ombres i la North Star... són figures d'un altre paner.

—Ja ho pot ben dir, senyor Garland. Això va ser el que em va alarmar de bon començament. He vist la senyora Budd quatre vegades, comptant-hi la d'avui, i sempre ha entrat en aquest trànsit tan diferent de la resta de l'actuació. I parla amb tota mena de detalls de qüestions que em són familiars per la meua feina a la City: operacions financeres i coses per l'estil, i dona informació que en molts casos és confidencial. No m'ho explico.

—Li ha sonat res del que ha dit aquesta nit? Qui és aquest Hopkinson, per exemple?

–No, aquest nom no em diu res, senyor Garland. Les paraules d'aquesta nit m'han semblat fosques i confuses. Això sí, quan ha esmentat les campanes i la North Star...

–Què?

–Ha dit «el campaner», no sé si se'n recorda... Doncs resulta que és el nom del meu cap: el senyor Bellmann.¹ L'Axel Bellmann, el financer suec. I North Star és el nom de la nova empresa que ha fundat. Tinc por que corri la brama i que sospiti de mi... Per a un administratiu tenir una bona reputació és clau. La meva dona està una mica delicada i, si em passés alguna cosa, no sé pas què...

–L'entenc perfectament.

–Em fa l'efecte que la pobra dona... La senyora Budd, vull dir... És com si es regís per una intel·ligència incorporada –va dir en Price, que parpellejava sota la claror d'un llum de gas i del plugim que havia començat a caure.

–Potser sí –va concedir en Frederick–. El que és evident, senyor Price, és que m'ha ensenyat una cosa molt interessant. Deixi-ho a les nostres mans i no s'hi capfiqui més.

–Ho admito –va dir en Jim al tren, deu minuts més tard–. He canviat d'opinió. Hi ha alguna cosa que fa pudor de socarrim.

En Frederick, amb la càmera a la falda, acabava de llegir el que la Nellie Budd havia dit durant el misteriós estat de trànsit. En Jim tenia molta traça a l'hora de recordar paraules de memòria i havia transcrit literalment les de la mèdium. A més a més, hi acabava de descobrir una cosa força curiosa.

1. En anglès, *bell man* significa literalment 'home de la campana'. (N. del T.)

–Estan relacionades amb en Mackinnon! –va exclamar mentre les rellegia.

–No siguis enze –li va engegar en Frederick.

–T’ho dic de debò, company. Escolta: «Una espasa al bosc. Oh, sang a la neu, i el gel... Encara hi és, en un taüt de gel...».

En Frederick feia cara d’indecís.

–Potser sí. Però no entenc això del taüt de gel. M’ha fet pensar en la Bella Dorment. «Sang a la neu»... Això sembla tret de la història de la... Com es diu? La Blancaneu o alguna cosa per l’estil... Sembla un conte infantil. En tot cas, em pensava que no te l’havies cregut...

–No cal creure’s res per veure que hi ha un lligam entre les dues històries... És evident que està relacionat amb el cas d’en Mackinnon. M’hi jugo deu xílings.

–Ah, no. No penso fer cap aposta que tingui a veure amb en Mackinnon. Tinc la sensació que pot aparèixer en qualsevol moment. El que ara vull és que revelis aquesta placa com més aviat millor. Porta les bateries a Burton Street i jo m’arribaré a Piccadilly amb taxi i aniré a veure en Charlie.

5. Una consulta financera

Era tard, però la consultora financera S. Lockhart encara estava treballant. A l'exterior del seu despatx de la City, hi regnaven la foscor i la quietud. A la llar de foc, encara hi caliuejaven unes quantres brases. La catifa estava coberta de papers; n'hi havia de rebregats en forma de bola a tocar de la paperera, i també d'apilats en petits grups que es regien per un sistema enrevessat. La Sally seia davant l'escriptori; tenia les tisoires i la cola a un costat, i un garbuix de diaris, cartes, certificats i arxius a l'altre; damunt l'assecant hi havia un atlas obert a la pàgina dels països bàltics.

En Shaka jeia al seu lloc de sempre, davant del foc, amb aquell cap immens decantat cap a una banda. Somiava i de tant en tant agitava les potes del davant.

A la Sally li feien nosa els cabells: li queien constantment davant dels ulls i se'ls espolsava d'una manotada carregada d'impaciència. Feia ulls de cansada. Va alçar el cap i va calcular per enèsima vegada la distància que separava l'escriptori del quinqué, calibrant si valia la pena acostar l'escriptori al llum, encara que d'aquesta manera desordenés els papers apilats a terra. Va decidir que no i es va tornar a submergir en l'atlas armada amb una lupa.

De sobte, el gos es va incorporar i va deixar anar un gruny.

—Què passa, Shaka? —va dir en veu baixa, i va parar l'orella. Al cap d'un moment va sentir que trucaven a la porta del

carrer, i la Sally es va aixecar, va encendre una espelma amb el llum de gas i la va posar en un fanalet perquè no l'apagués un cop d'aire.

—Som-hi, noi —va afegir, i va agafar una clau de l'escriptori—. Anem a veure qui hi ha.

Aquell tros de gos es va aixecar, va fer un bon badall, es va estirar i la va seguir pels dos rams d'escales. L'edifici buit, fosc i silenciós embolcallava la llum bellugadissa i escarransida de l'espelma, però la Sally el coneixia com si fos casa seva i no li feia gens de por.

Va obrir la porta del carrer i va llançar una mirada freda a la persona que hi havia al darrere.

—Què? —va dir.

—Vols que t'ho expliqui tot aquí, al carrer, o em convides a entrar? —va preguntar en Frederick Garland.

La Sally es va apartar sense dir res. En Shaka va tornar a grunyar i ella li va agafar el collar mentre en Frederick enfilava les escales davant seu. Cap dels dos no va dir res.

Quan van arribar al despatx, en Frederick es va desempal·lugar del barret i de l'abric, que van caure a terra, on també va deixar la càmera, tot i que amb molta més cura. Tot seguit, va acostar una cadira a la llar de foc i el gos va tornar a grunyar.

—Digue-li a aquesta bestiota que sóc bona gent —li va demanar en Frederick.

La Sally va acariciar el cap del gos i en Shaka se li va asseure al costat, alerta. Ella continuava dreta.

—Tinc feina —va dir—. Què vols?

—Què en saps, de l'espiritisme?

—Per l'amor de Déu, Fred —va exclamar la Sally, exasperada—. Tens ganes de jugar? Perquè jo estic molt ocupada...

–Coneixes un tal Mackinnon? És mag.

–No sé qui és.

–D’acord, un altre, doncs... Un tal Bellmann. I una cosa que es diu North Star...

La Sally va obrir els ulls de bat a bat, va palpar l’aire per trobar la cadira i s’hi va asseure a poc a poc.

–D’aquest sí que n’he sentit a parlar –va dir–. Què ha passat?

En Frederick li va fer cinc cèntims de la sessió d’espiritisme a Streatham i li va donar el paper que havia escrit en Jim. La Sally va parpellejar i va arrufar les celles.

–Segur que ho ha escrit en Jim? –va dir–. Normalment li entenc la lletra, però avui...

–Ho ha escrit al tren –li va aclarir en Frederick–. Però tu també podries equipar aquest lloc amb uns llums decents... Dóna-m’ho, que t’ho llegeixo –va afegir, i li va agafar el paper.

Quan va haver acabat, va alçar els ulls i va veure una expressió d’emoció continguda al rostre de la Sally.

–I doncs? –va dir en Frederick.

–Què en saps, de l’Axel Bellmann? –li va preguntar ella.

–Pràcticament res. És un empresari que es dedica a fer operacions financeres i el meu client treballa per a ell. No en sé res més.

–I tu et consideres detectiu?

Li ho va dir amb un punt de desdeny, però sense maldat, i tot seguit es va ajupir i va furgar entre uns quants papers que tenia als peus. Els cabells li van tornar a caure endavant; se’ls va apartar amb un gest d’impaciència i va mirar en Frederick amb les galtes enceses i els ulls brillants. Ell no va poder evitar que l’inundés la coneguda onada de l’amor, seguida per la també coneguda onada de la resignació contrariada.

Com podia ser que aquella noia desordenada, mig ignorant i obsedida per les finances exercís un poder tan enorme damunt seu?

En Frederick va deixar anar un sospir i va veure que la Sally li allargava un paper. El va agafar i hi va llegir la lletra clara i decidida de la noia.

—«Axel Bellmann: nascut a Suècia (?) 1835 (?). Conegut per primer cop gràcies al comerç de fusta al Bàltic. Fàbriques de llumins a Göteborg i Estocolm. Fàbrica a Vílnius clausurada pel govern per un incendi amb trenta-cinc treballadors morts. Interessos en navilieres: Companyia de Navegació de Vapor Anglo-Baltic. Minería, fosa de ferro. Compra a preu baix empreses que van malament, les tanca i en ven les propietats. Arriba a Anglaterra el 1865. Misteriós escàndol amb els ferrocarrils mexicans. Desaparegut. Possible presoner a Mèxic, 1868-69. Localitzat a Rússia amb soci Arne Nordenfels en un altre projecte ferroviari (?). Cap pista d'en Nordenfels, ni abans ni després. En Bellmann arriba a Londres el 1873, aparentment amb molts fons. Els diaris el bategen amb el sobrenom de *Rei del Vapor*. Funda noves empreses, sobretot mineres i químiques. Interessos econòmics en el vapor, els ferrocarrils, etc. North Star? Solter. Adreces: Hyde Park Gate, 47; Baltic House, Threadneedle Street». —En Frederick li va tornar el paper i va afegir:— Sembla un personatge ben sospitós. Què ho fa que t'interessi?

—Una clienta meva ha perdut tots els diners perquè els va invertir en l'Anglo-Baltic. Va ser culpa meva, Fred, i em sap molt de greu. Vaig ser jo qui li va recomanar la inversió, i al cap d'uns mesos l'empresa se'n va anar en orris. No hi havia cap indicatiu que apuntés en aquesta direcció. Ho he investigat i he arribat a la conclusió que en Bellmann ho va fer expressament. Hi deu

haver milers de persones que han perdut els diners. És un pla perfecte i fa de mal dir, però, com més estudio la documentació, més convençuda estic que hi ha alguna cosa que grinyola. Aquest Nordenfels...

–El seu soci a Rússia? El que sembla que hagi desaparegut del mapa?

–Sí. Avui he descobert una cosa. Encara ho he d'incloure a les notes. Resulta que en Nordenfels dissenyava màquines de vapor. De fet, va ser ell qui va dissenyar l'*Ingrid Linde*, el vaixell de l'Anglo-Baltic que va naufragar quan anava a Riga. No tenia una assegurança amb cara i ulls, i aquest va ser un dels motius pels quals l'empresa es va arruïnar. Però en Nordenfels es va fer fonedís; després de Rússia li van perdre la pista.

En Frederick es va gratar el cap i es va reclinar a la cadira, estirant les cames però procurant esquivar en Shaka.

–I per què hi ha un signe d'interrogació després de *North Star*?

–Perquè no sé què vol dir. Per això trobo tan emocionant la teva sessió d'espiritisme. Deixa'm veure què ha dit la mèdium exactament...

La Sally li va agafar el paper i el va examinar amb atenció.

–«No és en Hopkinson, però no ho han de saber»... I llavors esmenta un regulador. És increïble, Fred. Aquesta empresa, la North Star... Ningú no sap què és ni a què es dedica; com a mínim els diaris no ho saben... L'única cosa que he descobert és que té alguna relació amb una màquina, o amb un mètode, o amb alguna cosa per l'estil que es diu *autoregulador Hopkinson*.

–Les màquines de vapor tenen reguladors –va constatar en Frederick–. I a en Bellmann li deien *Rei del Vapor*, oi?

–Sí, però fa temps. Em sembla que tenia una persona que treballava per a ell, un periodista, segurament, que es dedica-

va a publicar articles sobre ell. No eren notícies pròpiament dites, sinó més aviat apunts que el feien semblar interessant i eminent, algú en qui valia la pena invertir. Quan va arribar a Anglaterra, fa cinc o sis anys, i va fundar les seves primeres empreses, li van posar aquest sobrenom. Però fa molt de temps que ja no el fan servir. Les històries que ara publiquen sobre ell s'assemblen més a les notícies de tota la vida, tot i que no hi surt gaire, als diaris. Passa força desapercebut. Malgrat tot, és l'home més ric d'Europa. I és un personatge pervers, Fred. Destruïx vides. Hi devia haver un bon grapat de persones que, com la meua clienta, van invertir els estalvis en la seva empresa, i ell la va ensorrar a posta. El penso enxampar. Pagarà pel que ha fet.

La Sally tenia els punys closos sobre els genolls i li guspirejaven els ulls. Al seu costat, el gos va emetre un gruny suau.

—Però, què me'n dius, de la qüestió de l'espiritisme? —va preguntar en Frederick al cap d'un moment—. Creus que la senyora Budd, la mèdium, recull la informació de l'aire o que simplement diu mentides? No ho acabo de veure clar.

—No ho sé, no la conec —va respondre la Sally—. Però una vegada, a Cambridge, vaig conèixer unes persones, uns científics, que es dedicaven a investigar el mateix. No tot és comèdia, d'això n'estic segura. Potser sí que va llegir els pensaments al teu client, perquè ell devia saber totes aquelles dades de memòria.

—Potser sí... Però ell em va dir que no sabia res de la qüestió de les guspieres. Ni de les tres-centes lliures. Per cert, trobo que és una quantitat irrisòria si parlem de l'home més ric d'Europa.

—Potser no eren diners —va apuntar la Sally.

—Vols dir que es referia al pes? Que és gaire gras?

—Són màquines de vapor —va dir ella.

—Ah. Pressió. Tres-centes lliures per polzada quadrada.² Impossible. Potser és això el que fa aquest autoregulator. Impedir que la pressió arribi a aquest nivell. Però ja hi ha vàlvules que serveixen per a això. Molt interessant, en tot cas, Lockhart. Ahir mateix vaig tenir un altre client... De fet, no era ben bé un client, sinó un paio que en Jim va portar del teatre, un mag... Resulta que té visions. *Psicomètria*, en diu ell. I afirma que va presenciar un assassinat. No sé pas què espera que faci, jo...

—Ah... —va dir la Sally, que feia tot l'efecte de pensar en una altra cosa—. Continuaràs investigant la qüestió de l'espiritisme? —va afegir.

—Com si fos un cas, vols dir? Sí, ja he posat fil a l'agulla. Tan bon punt hagi revelat la foto, faré una visita a la Nellie Budd. A veure què em diu. Per què m'ho preguntes?

—Mira de no interposar-te en el meu camí.

En Frederick es va incorporar fet una fúria.

—Ai, caram! Jo et podria dir exactament el mateix, bruixa presumida, però, com que sóc massa ben educat, no ho penso fer. Però no t'interposis en el meu, tampoc!

La Sally va fer un somriure.

—D'acord. Hi hagi pau. —El somriure es va esvaïr i va tornar a fer cara de cansada.— Però, vigila, Fred, si us plau. He de recuperar aquests diners. I si descobreixes res que em pugui ser útil, t'agrairia molt que m'ho fessis saber.

—Per què no treballem junts?

—No. Segur que en farem més via si treballem separats.

Com que en Frederick sabia que no la faria canviar d'opinió, al cap d'una estona es va aixecar amb la intenció d'anar-

2. Tres-centes lliures equivalen a 136 quilos, mentre que una polzada quadrada són 6,45 centímetres quadrats. (N. del T.)

se'n. La Sally el va acompanyar fins a la porta del carrer, enmig de la foscor i precedida per l'immens gos negre. Un cop al llindar, en Frederick es va girar i li va oferir una mà. Després d'un moment de dubte, la Sally la hi va agafar.

–Compartirem informació –va dir ella–, però res més. Ah, per cert...

–Què?

–Aquest matí he vist en Jim. Li deus mitja guinea.